

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus VI. De Dispensationem in irregularitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

Julius Clarus, §. homicidium. Dicitur autem *indirectè volitum*, cum exerceas actionem, quam scis, vel prævides habere annexum aliquod periculum mortis alienæ, vel mutilationis, & non sufficienter caves tali periculo, tunc enim culpabilis es; secus, est homicidium *merè casuale*, & citra culpam.

2244 Quicumque igitur committit homicidium etiam indirectè voluntarium, incurrit irregularitatem pœnalem, scilicet ex culpa, ut dicitur in c. *continebatur*, 8. c. *de cetero*, 11. de homicidio, & c. *is, qui*, eod. in 6. contingit autem, primò, si quis ponat actionem periculosa[m] proximè v. g. si meretricem vocet ad se viâ periculosa[m], v. g. per tectum, & hæc lapsu moriatur; talis enim homicidio, seu alienæ mortis causam dedit, ut habetur in cit. c. *de cetero*. Deinde si quis ponat actionem ex se licitam ac inde sequitur mors alterius, vel infirmitas causans mortem; intellige si non adhibuit, quam adhibere debuit, sufficientem diligentiam cavendo periculo, cit. c. *continebatur*, 8. c. *Presbyterum*, 7. de homicid. ubi rubrica habet: *homicidium casuale impunitis, qui dabat operam rei licitæ* (nimirum correctioni pueri, disciplina causâ) *sed non adhibuit diligentiam, quam debuit*, dum eum percussit in capite; si ex ipsâ percussione interiit, vel aliam infirmitatem incurrit, de qua noscitur expirasse, id quod etiam habetur in c. *ad audientiam* 12. eod. Tertio si quis dat operam rei illicitæ, unde mors alterius sequitur, c. *continebatur*.

2245 Not. autem, quòd quis non censetur operam dare rei illicitæ, prout hic requiritur ad irregularitatem ex homicidio casuali, exercendo qualemcunque actionem peccaminosam; sed talem, quæ mala est, & comparatione vitæ alienæ periculosa; sic Molina de Just. tr. 3. D. 77. n. 7. & Barbosa in c. *dilectus*, de homicidio, n. 2. hinc notat Henriquez in Summal. 14. c. 11. §. 1. quòd, qui causat homicidium casuale ex actione illicita, tunc irregularis fiat, quando ea actio est peccatum mortale, & quæ talis influit in alterius mortem. Qui verò dat operam rei licitæ, nec fuit in culpa, esto præter ejus intentionem sequatur mors alterius; immunis est ab omni irregularitate pœnali, c. *dilectus*, 13. c. *ex literis*, 14. & 15. c. *significasti*; 16. c. *Joannes*, 23. c. *quidam*, 24. de homicid.

2246 Dices: si quis alterum casu vulnerat,

Tom. V.

& vulneratus à vulnere confanatus in morbum alium incidit, ex quo moritur, vulnerans fit irregularis per c. *ad audientiam*, de homicidio; ergo irregularitas hæc incurritur. 1. ex actione illicita etiam non periculosa, si periculo mortis cavetur. 2. ex actione omnino inculpabili, ut si vulnus nullo modo fuit ex tali actione pravissimum. 3. si certum est, eum morbum, ortum ex vulnere, & vulnus fuit pravissimum in actione illicita; vel etiam licita, sed sine sufficienti cautela; vulnerantem omnino fieri irregularem; hoc enim dicit c. *ad audientiam*; secus, si vulnus ortum sit ex actione licita, citra culpam agentis; vel etiam ex illicita, sed vulnere non causante morbum. V. dicta à n. 849.

ARTICULUS VI.

De Dispensatione in irregularitate.

2247 **Q**uestio 1. est, an Episcopi, & Prælati Regulares dispensare possint in irregularitate, contracta ex membrorum mutilatione? 2. & hanc, & natam ex homicidio, jure antiquo reservaram esse Pontifici in c. 1. de Clericis pugnantibus in duello, ubi conceditur Episcopo jus dispensandi cum Clerico in pœna depositionis, qui sponte duellum obrulit, vel oblatum acceptavit, dummodo ex ipso duello homicidium, seu membrorum diminutio non fuerit subsequuta: nunc verò jure Trident. Sess. 14. c. 7. & Sess. 24. c. 6. solam irregularitatem ex homicidio voluntario; & si quæ alia est ex simili casu homicidii, vel mutilationis deducta ad forum contentiosum? Ubi nota, quoad irregularitatem statutam homicidio, intelligi etiam mutilationem, & ita sumitur in Glossa communi de homicidio; & cum negatur alicui dispensatio ob homicidium, non hoc ipso etiam intelligi per illud *mutilationem*. Nam *homicidium, & membrorum diminutio*, quoad hoc distinguuntur in jure, ut habetur c. 1. de Clericis pugnant. ibi: *homicidium*, vel *membrorum diminutio*; id, quod etiam habetur in declarationibus Cardinalium ad Sess. 24. Trid. c. 6. de reform.

2248 Et ideo, cum aliquando sumantur pro invicem quoad aliquos effectus; aliquando distinguantur, observandæ sunt sequentes regulæ. 1. Quòd lex disponens aliquid de irregularitate ob defectum lenitatis ex homicidio, extendatur etiam ad mutilationem; favores enim ampliandi sunt; secus, si ad

Rxx

fiad

si ad rigorem pertinet; tunc enim non valet extensio, etiamsi fiat à jure. 2. Quod lex disponens de irregularitate ob mutilationem, extendatur etiam ad homicidium, si rigorem continet; sic enim mutilatio continetur saltem continenter in homicidio; secus si favorem, quia poena mitigata minori delicto non facit consequentiam pro majori, vel totali.

2249 Quæstio 2. est, an potestas absolvendi ab omnibus peccatis, censuris, poenis & sententiis, extendatur ad dispensationem ex irregularitate? R. negativè, c. ult. de officio Vicar. in 6. ubi dicitur: *in generali concessione nunquam illa veniunt, quæ non esset quis verisimiliter in specie concessurus*: at qui facultas illa generalis est talis concessio; nam, cum Pontifex facta eà concessione, ut fit in jubilæis, vult etiam comprehendere facultatem pro irregularitate, eam specialiter exprimit; ita Reginaldus l. 30. tr. 2. 24. & communis.

2250 Dices: Irregularitas est censura. 2. Irregularitas saltem ex delicto est poena; ergo: R. ad 1. id quidem doceri à Soto, & aliquibus Thomistis; sed sine fundamento. Hinc nego antecedens, ut dixi supr. n. 1611. Ad 2. R. C. antecedens, N. consequentiam. Nam ly *panis* in ea concessione significat solum eas, quas significare vult Pontifex; hanc autem ibi non intendit significare, ut patet ex stylo Curia. Hinc etiam dici potest distinguendo: irregularitas est poena, quæ non venit in generali dispositione de poenis C. secus N. ant. & conseq.

2251 Not. autem, quod dispensatio irregularitatis in jure non habeat determinatam formam, nulla enim præscripta est. Ut tamen licite fiat, aliqua causa requiritur. 1. ex Trid. Sess. 23. c. 14. q. 2. quia universaliter requiritur in omni dispensatione, D. Thom. 1. 2. q. 97. a. 4. non tamen ut valide, pendet enim à lege humana, Suarez D. 41. hic, sect. 2. n. 2. eamque Pontifex dare potest pro omni irregularitate, juris scilicet humani; alii autem eo inferiores non nisi in casibus jure, tacite, vel expresse concessis; cum hoc fundetur in jure potestatis altioris.

2252 Episcopis porrò concessam esse facultatem dispensandi in omni irregularitate ex delicto occulto, non deducto ad forum contentiosum, excepto homicidio voluntario, habetur ex Trid. Sess. 24. c. 6. & tenet Suarez D. 41. S. 2. Sanchez, l. 2. Sum-

ma, c. 11. Sed intellige tantum de Episcopo, qui habet subditos, seu dioecesim, ubi saltem ex parte receptum sit Tridentinum; Sic Leander de irregularitate tr. 2. D. 27. q. 7. potest autem etiam cum Religiosis exemptis, qui quoad hoc se de suorum Superiorum veniâ subjiciunt; jure enim communi subiecti sunt; & solum eximuntur privilegio; ita Suarez n. 12. Filliucius tr. 20. c. 5. q. 5. n. 271. Dixi, *si non est deductum ad forum contentiosum*; intellige, in quo Reus convictus esset; aliàs enim ea deductio non obest; Leander q. 9. V. dicta n. 2034.

Not. autem; quando Tridentinum loco cit. irregularitatem ex delicto occulto reddit indispensabilem ab Ordinariis per exceptionem ibidem positam, non intelligi de quocunque homicidio voluntario, nisi hoc commissum sit per injuriam; ita Cardinalis de Lugo Respons. mor. l. 3. D. 9. n. 4. Unde infert, quod si quis occidat iniustum aggressorem, hoc est, cum, qui gravem ac probabilem metum incutit per eos, qui minas solent exequi, & mandat eos, cum irruunt, occidi necessaria defensionis causa, non evadere irregularem; sic enim non agit injuste.

Quæstio ulterior fieri potest, an in sup. applicatione pro valore dispensationis in irregularitate contracta ex homicidio, necessario fieri debeat mentio jam semel impetratae dispensationis in ejusmodi impedimento ob alterum homicidium? Communis affirmat; quia Pontifex vel non concederet secundam, vel certe difficilius concederet, si præcedentis dispensationis notitiam haberet, quia difficilius est remittere poenam duplicis delicti, quam unius, & gravior solet puniri relapsus, quam ob primum lapsus: ut latè probat Suarez l. 6. de Leg. c. 23. n. 12. & multis relatis Thomas Sanchez l. 8. de matrimon. D. 22. n. 2. & 20. quibus consentit Bassilius Pontius de matrimon. l. 8. c. 17. n. 8.

Verum non requiri, testatur Filliucius tr. 10. p. 2. c. 10. n. 325. veratissimus in Sacra Pœnitentiaria; id quod etiam affirmarunt Anno 1631. 13. Martii, Datarius ejus temporis, & Coccinus Decanus S. Rotæ, & Regens Sacrae Pœnitent. apud Card. de Lugo cit. d. 8. n. 2. tum quia id jus politivum non exigit; tum quia non est ratio præsumendi aliud de intentione dispensantis; cum id, quod dicitur L. 3. C. de Episcopali audient. ut remissionem venæ

crimina, non nisi semel commissa, non habeant, usu receptum non est, ut testatur Filliucius loc. cit.

2256 Dices: licet olim ea mentio non exigeretur; secus tamen est hodie, quia modernus Regens sacrae Poenitentiarie hanc ob causam addi iubet in Brevibus hanc clausulam, Et, si Orator simile delictum iterum admiserit, dispensationemque super eo, à sacrae Poenitentiarie officio denuo obtinuerit, ejusmodi dispensatio nequaquam ei suffragetur, si presentis gratie mentionem in illa non fecerit, & ita illam monere, &c. 12. eam clausulam non apponi in quibuslibet dispensationibus; sed tantum in his, quae sunt de abortu. Quare, ubi ea non opponitur, necessarium non est ejus mentio; id, quod tenere videtur Henriquez l. 24. c. 17. n. 5. lit. I. & alii.

2257 Si quæras, quis dispense in irregularitate ex defectu natalium? 12. ex potestate ordinaria posse solum Pontificem. Solum enim est infirmare Canones, cum id ratio expedit; at in c. nimis in tua, de filiis Presbyteri: prohibentur tales promoveri ad dignitates, personatus, & alia beneficia curata sine dispensatione Papæ; sic P. Bauny de censuris, tr. 12. q. 15. Pellizar. tr. 2. D. 7. c. 5. l. 2. q. 20. n. 70. ex quo colliges, hoc loco questionem tantum esse de ordinibus sacris.

2258 Ex hoc patet, Episcopum dispensare posse pro ordinibus minoribus, id quod habetur etiam, c. 1. & 2. eodem; quod etiam procedit de beneficio simplici. Idem censo de Capitulo sede vacante (hoc enim ei succedit in jurisdictione ordinaria) Panormitanus in c. cum olim, de majorit. & obed. Diana p. 4. tr. 2. resol. 64. quod verum esse vult Leander q. 52. cum Barbosa de officio Episcopi, allegat. 45. n. 24. ex eo autem, quod aliquis illegitimus sit Episcopi familiaris, non autem alio titulo subditus, cum eo

etiam ad minores dispensare non potest; quia facultas est tantum ad subditos, vel familiares, aliunde habiles; sic Castropal. tom. 4. tr. 27. D. unica, de ordine, p. 15. n. 6. & tom. 6. de Censur. D. 6. p. 9. n. 7.

An Episcopus cum illegitimo dispensare possit ad Canonatum Ecclesie Cathedralis? affirmant aliqui, putantes esse tantum beneficium simplex; at respondetur, cum jure novo Tridentini Sess. 24. de reform. c. 12. Canonatus requirat Ordines sacros, Episcopum cum tali ad eum non posse dispensare, nisi dicas, quod possit ad tempus, prout videtur docere Azor p. 2. l. 6. c. 3. q. 15. cum Canonatus postulet eos Ordines tantum intra annum, quo tempore potest postea urgere dispensationem pro his à Papa, sed & huic contradicit Leander cit. q. 54.

Ad extremum quæres, an, cum quis stante, nec dispensata irregularitate ex illegitimitate obtinuit dignitatem Ecclesiasticam etiam majorem, mala fide, occultato hoc impedimento, postea possit impetrare dispensationem non tantum irregularitatis, sed etiam revalidationem tituli, & fructuum retentionem? Ad hunc casum affirmative respondet Cardinal. de Lugo cit. dub. 7. dicens in fine, in speciali Congregatione jussu Urbani VIII. coram majori Poenitentiaro sic fuisse judicatum, & dispensationem concessam 1. quia licet defectus natalium fuerit publicus; tamen in ratione impedimenti fuit occultus, omnibus, quibus id constabat, existimantibus, præcessisse dispensationem, 2. quia plures graves Doctores tenent, collationem beneficii, etiam Episcopalis, irregulari factam, esse validam; & collatarium fructus facere suos; pro quo citatur Sanchez l. 2. consil. c. 1. dub. 31. n. 24. Parisius, Navarrus &c. 3. quia huic favet textus in c. 1. de Cleric. non ordinat. ministr.

